

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद

द्वारे प्रायोजित

व

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित

श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय, फुलंब्री

ता. फुलंब्री, जि. औरंगाबाद.

अर्थशास्त्र व वाणिज्य विभागाद्वारे आयोजित

राज्यस्तरीय कार्यशाळा

वस्तू व सेवा कर : दृष्टिक्षेप

(Overview on Goods and Service Tax (GST))

दिनांक : १५ फेब्रुवारी २०१८

अनुक्रमनिका

अ.क्र.	तपशिल
०१	कार्यशाळेचा लिखित अहवाल
०२	कार्यशाळेतील छायाचित्रे
०३	वर्तमान पत्रातील प्रसिद्धी
०४	निमंत्रण पत्रिका
०५	विद्यापीठ मान्यता पत्र
०६	नावनोंदणीची छायांकित प्रत
०७	कार्याशाळा प्रमाणपत्राची छायांकित प्रत

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद
द्वारे प्रायोजित

व

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था संचलित
श्री संत सावता माळी ग्रामीण महाविद्यालय, फुलंब्री
अर्थशास्त्र व वाणिज्य विभागाद्वारे आयोजित

राज्यस्तरीय कार्यशाळा

वस्तू व सेवा कर : दृष्टिक्षेप

(Overview on Goods and Service Tax (GST))

दिनांक : १५ फेब्रुवारी २०१८

नोंदणी:-

दिनांक १५ फेब्रुवारी २०१८ ला सकाळी ९.०० वाजल्या पासून नोंदणी सुरू केली. या कार्यशाळेसाठी एकूण ८३ प्राध्यापक, व्यापारी, संशोधक व विद्यार्थी यांनी नोंदणी केली.

उद्घाटन सत्र:-

दिनांक १५ फेब्रुवारी २०१८ रोजी सकाळी १०.३० वाजता महाराष्ट्र राज्य विधानसभेचे अध्यक्ष मा. हरिभाऊ बागडे यांच्या उपस्थितीत उद्घाटन सत्रास सुरुवात झाली. यावेळी उद्घाटक म्हणून डॉ. वाल्मीक सरवदे (विशेष कार्यसन अधिकारी, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद), बिजभाषक श्री प्रसन्न दातार (सहाय्यक आयुक्त, जी.एस.टी व कस्टम), श्री शामसुंदर नाईक (सचिव, पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था, औरंगाबाद), डॉ. सर्जेराव ठोंबरे (विश्वस्त, पंडित दीनदयाळ उपाध्याय शिक्षण संस्था, औरंगाबाद), प्राचार्य डॉ. एस. आर. टकले उपस्थित होते. या सर्वांनी दीपप्रज्वलन करून कार्यशाळेचे उद्घाटन केले.

उद्घाटनपर भाषण:-

डॉ. वाल्मीक सरवदे (विशेष कार्यसन अधिकारी, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद) यांनी कार्यशाळेचे उद्घाटनपर भाषण केले. यावेळी ते म्हणाले की, "जी.एस.टी.लागू केल्यामुळे करातील किचकटपणा कमी झाला. विविध करांऐवजी सर्वांसाठी एक कर म्हणून जीएसटीची अंमलबजावणी केली जात आहे. अनेक जीवनावश्यक वस्तू या कर प्रणालीतून वगळण्यात आल्या आहेत. या कर पद्धतीला व्यापाऱ्यांनी व्यवस्थित समजावून घ्यावे, तसेच शैक्षणिक संस्थांनी या कराबद्दल लोकांमध्ये जागरूकता निर्माण करावी. "

बीजभाषक:-

डॉ. प्रसन्न दातार (साहाय्यक आयुक्त, वस्तु व सेवाकर व कस्टम) यांनी असे मत मांडले की, ग्रामीण भागात जी.एस.टी. बद्दल होत असलेली कार्यशाहा एक स्तूत्य उपक्रम आहे. यामुळे छोट्या उद्योजकांना, व्यापारांना व सर्वसामान्यांना ही संकल्पना समजण्यास मदत होईल. प्रत्यक्ष कराबद्दल नागरिकांमध्ये जागरूकता आहे. परंतु भरणाऱ्यांचे प्रमाण फारच कमी आहे. अप्रत्यक्ष कर मात्र प्रत्येक नागरिक भरतो त्यामुळे त्याबद्दल जागरूकता होणे गरजेचे आहे. जगातील १६० देशात जी.एस.टी.कर आहे. त्यामुळे जगाशी सुसंगत असलेला जी.एस.टी. कर प्रणाली आपल्या देशात लागू होणे गरजेचे आहे. या पद्धतीने एक राष्ट्र, एक कर, एक बाजार अशी स्थिती निर्माण झाल्याने देशातील विदेशी गुंतवणूक वाढेल.

अध्यक्षीय समारोप:-

उद्घाटन सत्राचा अध्यक्षीय समारोप **मा. ना. श्री हरिभाऊ बागडे (नाना), (विधानसभा अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य.)** यांनी केला. २००२ पासून मा. अटलबिहारी वाजपेयी पंतप्रधान असल्यापासून या कराबद्दल प्रयत्न सुरू होते. संसदेच्या बहुतांश सदस्यांनी या कराला पाठींबा दिला. त्यामुळे एक देश, एक कर हा लोकसभेत मंजूर झाला. या करामध्ये अनेक चांगल्या बाबी आहेत व काही त्रुटी असतील तर त्यात सुधारणा सुद्धा करता येते. त्या संदर्भात विविध स्तरावर प्रयत्न सुरू आहेत. सुट्या शेतमालाच्या विक्रीवर कर नसल्याने शेतकऱ्यांच्या फायद्याचे आहे. आगोदरही वस्तूवर कर होता, परंतु तो सर्वसामान्यांना कळत नव्हता. आता मात्र जी. एस. टी. मुळे वस्तूवर किती कर लावला जात आहे हे जनसामान्यांना समजत आहे. राष्ट्रविकासासाठी कराचा भरणा करणे गरजेचे आहे. कारण या कराच्या महसुलातूनच सरकारला विविध कल्याणकारी योजना राबविणे शक्य होते, असे मत त्यांनी मांडले.

कार्यशाळेचे प्रास्ताविक **प्राचार्य, डॉ. एस. आर. टकले** यांनी केले. जी.एस.टी.कर प्रणाली सर्वसामान्यांना समजावी हा कार्यशाळा आयोजनाचा हेतू असल्याचे मत त्यांनी मांडले. या सत्राचे सूत्रसंचलन डॉ. अश्विन रांजणीकर यांनी केले तर आभार **डॉ. पी. एम. कल्याणकर** यांनी मानले.

सत्र दुसरे - जी.एस.टी. व भारतीय अर्थव्यवस्था (GST and Indian Economy):-

या सत्रास प्रमुख वक्ते म्हणून **डॉ. करणसिंग राजपूत** (लोकमान्य टिळक महाविद्यालय, वणी, जि. यवतमाळ) हे होते. सत्राचे अध्यक्ष म्हणून प्रो. डॉ. सुनिल नरवडे (अर्थशास्त्र विभाग, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद) होते तर सत्र समन्वयक म्हणून डॉ. राजेश लहाने यांनी भूमिका बजावली. यावेळी डॉ. करणसिंग राजपूत यांनी जी.एस.टी. आपल्या देशात लागू होण्याची सर्व प्रक्रिया सांगितली. कराचे विविध दर सांगितले. जी.एस.टी.मुळे वस्तूंबरोबर अधिकाधिक सेवा सुद्धा कराच्या जाळ्यात येतील व त्यामुळे कराच्या महसुलात वाढ होईल.

जी.एस.टी.सर्व प्रथम फ्रान्स मध्ये लागू करण्यात आला. आज १६० देशात आहे. अमेरिकेने मात्र जी.एस.टी.लागू केलेला नाही. भारतीय राज्यघटनेतील नवीन अनुच्छेद २७९ (अ) प्रमाणे जी.एस.टी.परिषदेची स्थापना करण्यात आली. जी.एस.टी.परिषदेत एक तृतीयांश केंद्राचे तर दोन तृतीयांश राज्यांचे सभासद आहेत. त्यामुळे राज्याच्या अहिताचा निर्णय पारीत होऊ शकत नाही. त्यामुळेच आजही पेट्रोल व डिझेलवर जी.एस.टी.लागू झालेला नाही. या कराचे फायदे व तोटे सांगितले. या सत्राचा **अध्यक्षीय समारोप करतांना डॉ. सुनिल नरवडे** म्हणाले की, हा कर लागू झाल्याने अप्रत्यक्ष करांचा एकूण कर महसुलातील हिस्सा वाढेल. या बाबींकडे लक्ष देणे गरजेचे आहे. या सत्राचे सुत्रसंचलन प्रा. बाबासाहेब लहाने यांनी केले तर आभार डॉ. महेश थोरात यांनी मानले.

सत्र तिसरे - जी. एस. टी. ची तांत्रिक बाजू:-

(Panel Discussion-Technical side of GST : Submission of Returns, Tax Limit etc.)

या सत्रास प्रमुख वक्ते म्हणून श्री चेतन गुजराती (प्रमाणित लेखापाल), श्री आर. डी. जैस्वाल (प्रमाणित लेखापाल), श्री मंदार संवत्सर (संचालक, सीईओ टेन्को सर्व्हिसेस), जी.एस.टी.विभागातील सिराज अली खान हे उपस्थित होते, तर सत्र समन्वयक म्हणून डॉ. पुरुषोत्तम देशमुख यांनी काम केले. श्री चेतन गुजराती यांनी अप्रत्यक्ष कराची संकल्पना समजावून सांगितली. जी.एस.टी. पूर्वी १७ पेक्षा अधिक कर होते, त्याचे एकत्रिकरण झाले. जी.एस.टी. हा उपभोग आधारीत कर आहे, अगोदरचा कर उगम आधारीत होता.

श्री आर. डी. जैस्वाल यांनी असे मत मांडले की, सर्व निर्णय जी.एस.टी. कॉन्सील ठरवणार आहे. त्यामध्ये सर्वांचे मत विचारात घेऊन (राज्ये व केंद्र सरकार) निर्णय घेतला जाणार असल्याने विचार करूनच बदल होतील. जी.एस.टी. नंबर १५ आकड्यांचा असतो, तेंव्हा ग्राहकाने तो तपासून घ्यावा. तसेच तो ऑनलाईन सुद्धा तपासता येतो. त्यामुळे ग्राहकांनी जागरूक राहावे.

श्री मंदार संवत्सर यांच्या मते जी.एस.टी.ची मूळ कल्पना वेगळी होती. एक देश एक करा ऐवजी आता एक देश तीन कर अशी रचना जी.एस.टी. मध्ये झालेली आहे. सध्या हा कर सुधारणेचा कालावधी आहे. भविष्यकाळात वास्तवात असलेली संकल्पना प्रत्यक्षात येईल. छोट्या उद्योगाला महिन्याला कर भरताना अडचणी येतात.

या कार्यशाळेत आल्याने कर भरणा करणाऱ्यांच्या अडचणी लक्षात आल्या. प्रत्येक जिल्हा व तालुक्यासाठी जी.एस.टी.सेवा केंद्र आहे. त्या ठिकाणी आपल्या समस्यांची सोडवणूक होऊ शकते, अशी माहिती वस्तू व सेवा कर विभागाचे अधिकारी **सीराज अलीखा** यांनी दिले. तसेच त्यांनी ईवे बिलची माहिती दिली.